

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán
küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.
Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk-
és kliring 10,489. sz. — — — — Helyközi telefon 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendőek.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PAL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca
31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők.
Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig
szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm
8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

Tiszáék merényleteinek méltó betetőzése.

A választói javaslat érdemleges kritikája.

A „Székely-Udvarhely” eredeti közleménye.

III.

A kormány-javaslat a választói jogosultságot annyi feltételhez köti, hogy azok törvényt válsága esetén, valóságos művészetre lesz szükség, hogy bárki is a felállított tilalomfák és kautálék dacára, a választói jogosultságát bebizonyíthassa.

De lássuk magát a javaslatot a maga szörnyű meztelenségében.

Minden egyetemet, vagy ezzel egyenrangú képesítést szerzett egyén 24 éves korában választó és választható (3 §) A hivatalnokok, papok és többé kevésbé a mindenkori kormánytól függő egyének részére tehát a lehető legsebezhetőbb kedvezményt kívánják biztosítani.

Ezzel szemben azonban a többi társadalmi osztályba tartozókkal, tehát az állampolgárok zömével szemben már ahoz, hogy választó, vagy választható legyen, a javaslat a 30 éves kort határozza meg. (2 §)

Ez a harminc éves életkor kívánata azonban elenyészően csekély abszurditás ahoz, amiket a javaslat még elkövet.

A 30 éves korhatár mellett ugyanis még azt is megkívánja a javaslat, hogy az, aki magát a választói névjegyzékbe felvételni kívánja, igazolja azt, hogy a hat elemi osztályt elvégezte, s ezenkívül valami egyenes állami adót fizet, iparengedéllyel bír, vagy valamely iparüzletben vagy mezőgazdaságban előmunkásként állandóan alkalmazva van, avagy igazolnia kell azt, hogy a katonaságnál, avagy a csendőrségnél altiszti rangfokozatot ért el.

Ha ez nem jogfosztás, ha ez nem oly tilalomfa, amely a polgárság zömének lehetetlenné teszi a választói jogosultság elnyerhetését, akkor semmi sem az.

Először is a fönt elsoroltak zöme egyenes adóval megrótt állampolgár, akik a jelenlegi törvény szerint már 20 éves korban választók és választhatók voltak anélkül, hogy az elsorolt tilalmak jogosultságukat kétségesekké tették volna.

De egyenesen nevetséges az, hogy akkor, amikor az állami népoktatás és az elemi iskolák általános kötelezettsége egy végre nem hajtott törvénybe foglalt írott malasztot képez, amikor a falusi elemi iskolák oroszlanrésze csak 4 osztályra van berendezve, s egy tanító száz, meg száz gyermekkel küzdve, vitustáncot jár az elemi ismeretek minimális általánosítása érdekében, akkor amidőn száz meg száz községben még első elemi iskola sin-

cse akkor, amikor ez éppen a mindenkori kormányok égbekiáltó bűne, — ilyen korlátokkal komolynak képzelt egyének, egy ország kormányzására vállalkozott emberek, elő mernek hozakodni.

De ha az a szerencsétlen állampolgár, akinek az állam rémitően emelkedő terhei miatt a párnát is ki rángatták már a feje alól, nem képes igazolni a hat elemi iskola elvégzését, a javaslat szerint a Tisza et Co cég kegyelméből szavazatjoghoz jutna, ha a kormány által a nép nyakára küldött főispánok befolyása alatt álló vármegyei közigazgatási bizottság által minden esetre a főispán szája izének megfelelő pártatlanok sorából kiválasztott egyének előtt kétségtelenül beigazolja azt, hogy ő irni és olvasni, tud, de ekkor még igazolnia kell azt hogy legalább 20 korona egyenes adót fizet, vagy 8 katasztrális hold intenzív művelés alatt álló földje van, vagy valami iparüzletben, avagy gazdaságban, ugyanazon helyen legalább két éve, mint munka vezető van alkalmazva. Ha azo ban alkalmazásának minősége nem előmunkási, úgy öt évi egy munkaadónál való folytonos alkalmazást kell igazolnia.

Végre ha a választói jogosultságra váró szerencsétlen flótás még irni és olvasni sem tudna, jogot csak akkor nyerne, ha legalább 40 korona egyenes adót fizetne, avagy 16 katasztrális hold föld boldog tulajdonosának vallhatná magát.

Ezekhez a kívánalmakhoz már nem kell kommentár. Ezek a tilalomfák minden Demosthénésnél érthetőbben beszélnek. Csupán az az érthetetlen és valószínűleg az teszi a kormány-javaslatát demokratikussá, hogy éppen azon kerületekkel szemben képeznek a legnagyobb mértékben jogfosztást, amely kerületek a mai mindenható és mindenre kapható többséget összegyűjteni segítették az utóbbi választások során.

Rövid séták a városi költségvetés körül.

Irta: Szabó József szabó, városi képviselő.

II.

A vadászati jog.

A községi jogok jövedelmei között ott szerénykedik a vadászati jog használatára is évi 40 K-val. Nehogy valaki többet olvasson ki belőle, betűvel is ide írom: **negyven koronával.**

En nem mondom és nem állítom, hogy itt is magánérdek játszik közre, avagy pláne valami panamaféle szaga lenne a dolognak. Az sem mondom, hogy a vadásztársaság érdekében állana ez a borraválónak is nevetségesen csekély összeg. Azt sem hangsúlyozom, mintha a licitáción lett volna egy magán vadász, aki többet ígérjen, mert én nem voltam ott.

Azt azonban vallom és állítom, hogy a város összes területe 4700 katasztrális holdnyi és ebből vadászatra, mintegy 3500 katasztrális hold bizonyára számítható. Már pedig háromezeröttszáz holdnyi vadászterületért itthon, a város határán évi negyven korona bérösszeg, mégis igen kevésnek tűnhetik fel bárkinek.

A csudálkozástól nem tudnak hová lenni az emberek, hogy a szomszédos Felsőboldogfalva község sokkal kisebb területét évi 100 K-án felül adta ki.

Ezen kívül Székelybetlenfalva, Árvátfalva, Remete s más községek, szóval a közelünkben levő faluk, melyek együtt véve sem tesznek akkora területet, mint a székelyudvarhelyi, százakat vesznek be a vadászati jog használatából és mi ezekkel szemben, csak 40 koronáskával kucorgunk a költségvetésnél.

Hol itt az arány!? Miért kell nekünk tekintettel lennünk arra, hogy a vadász urak nagyobb része az úgy nevezett honorácior osztályból kerül ki és pótdó terhünket sem viseli!?

Vajjon miért nem akad itt is egy élmes ember, mint régebben a halászatnál, aki 40 K helyett kivége a város vadászati jogát 41 koronáért s ha kell, még többért is! Hiszen ez a csekély összeg a büntetespénzből ezeket jövedelmezne, mert a vadász urak nagy része úgy sem igen megy a város határán túl vadászni, mivel az már messze van.

Legnagyobb baj, hogy a város mint erkölcsi testület előnyeit eddig nem igen volt, aki teljes odaadással szemelőtt tartsa.

Az árverési és árlejtési hirdetéssel egyoldalon „takarékoskodtak” s amit így a vámon nyerni véltek, ezer meg ezerannyit a réven elvesztegettek.

A város háztartása olyan, mint bármelyik magán ember gazdasága vagy üzlete. Ezt kell jövőre nézni azoknak, kik arra bivatottak és akik azért kapják most már elég tisztességes fizetésüket.

Itt nem a barátság, egyik vagy másik érdek beszél, hanem a valódi közjó elővittele. Ez pedig azt követeli, hogy kellő időben, legalább egy hónappal előbb tegyék közzé a hirdetéseket pártkülönbség nélkül az összes helyi lapokban. Hadd lássa és olvassa a közönség minél szélesebb körben a közérdeket szolgáló hirdetéseket.

Ne tekintsék az ilyesmit is szubvencionális monopoliumnak, mert a város ügyeit politikai pártérdek szerint vezetni, nem ildomos, sőt nagyon is káros éppen a város szempontjából.

Több pártatlan ügybuzgóságot és teljes nyilvánosságot kérünk s várunk az illetékes köröktől és akkor egész bizonyossággal mondom, nem lesz többé 40 koronás vadászati használat s ehhez hasonló közvagyon felhasználás a város közérdekű gazdálkodásában.

Jövőre a vásárvámról szólnak.

OLVASSUK és terjesszük a függetlenségi lapokat, ezek védik jogainkat, küzdenek a hazáért!

A járványzárlat.

„Nem azért jöttem, hogy a törvényt megszegjem — mondja Krisztus Urunk — hanem, hogy betöltssem“.

A főnti címet is nem azért tűztem ki, hogy a törvénynek a járványzárlatra vonatkozó rendelkezéseit eltöröltessem, vagy azoknak fontosságán és hasznosságán csorbát tüsssek, hanem hogy a nagyközönség annál inkább belássa azoknak jótékony következtéseit s megismerje a járványzárlat alatti teendőit.

Mi is az a járványzárlat? A ragadós betegségek tovább terjedése és hurcolásának meggátolása.

Igen sok ember azt mondja, hogy a betegség nem ragad. Nálunk a leggyakoribb ragadós betegség a himlő. A nép annyira közömbös a betegséggel szemben a gyakori megjelenése miatt, hogy nem is igen fél tőle. A törvénynek e tekintetben való óvintézkedéseit számba sem veszi.

— Hiszen én is voltam benne (himlős), még sem haltam meg!

— Oh, az semmi sem, benne van a testben, ki kell verődnie!

— Hát a legelsőre kiről ragadt el? stb.

Ilyen s ezekhez hasonló ellenvetések hallhatók igen gyakran a törvény óvintézkedéseivel szemben. E könnyelmű gondolkodás az oka aztán a himlő miatti nagy halandóságnak és sok félélszégnek: pl. süketesség, megvakulás, arehör-ripacsosság s ki tudná elé számlálni hamarjában, hogy még minek?

Az orvosok mindenkit beoltanak a himlő ellen s mégis ritka, aki meg nem kapja a nyavalyát.

Az én leányocskám is volt himlős; megkapta az iskolában másodszor is. Orvost kellett hivatnom, mert oly nagy foku köhögéssel és lázzal jelentkezett, hogy tüdőbajnak hittük. Az orvos rögtön felismerte a betegséget és orvosságot rendelt; de egyúttal intézkedett az iránt is, hogy járványzárlat alá tétessen. Meghagyta szigorúan, hogy a többi testvéreiről elkülönítsen a beteget; lévén még a háznál 4 drb és 3 drb távol.

A családomban tüstént megtettem a szükséges óvintézkedést: hogy a beteg testvéreikhez a többiek ne közelítsenek, az evő- és ivóeszközeit ne használják, a kapun ki ne menjenek, míg a piros cédulát le nem veszi róla a bíró stb. Mégis az egyik gyerek elszökött.

No, de nemsokára megjelentek a kapu előtt egymást váltogatva az örök. Ekkor már a gyermekek is megszeppentek és belátták, hogy nem szabad a kapun kimenni. Tehát az örök szükséges azért, hogy a fertőzött családnál levő gyermekeket visszatartsa, szükséges azért, hogy a zárlat alatti családnak mindenben segédkezet nyújtson.

Ha a zárlat szigorú zárlat, akkor a hatóság is tartsa kötelességének pontosan őrt állítani. Ha a család annyira szegény, élelmi és orvosi segílyt nyújtani, mert az nem járja, hogy akik a család főntartását hordozzák, azokat a mindennapi betevő falat megszerzésétől elzárja a törvény. Kell, hogy könyörületeség is lakozzék a szívekben és segílyt nyújtson a szükségben levőknek. E célból minden községben szükség volna egy olyan alapra, melyből az arra szorultak járvány idején segílyeztetnének és ingyenes gyógykezelésben részesítenének.

Visszatérve a járványzárlat alá tételre, az első napokban semmi sem volt, mert azt hittem rövid tartalmu lesz. De biz' nem úgy történt. Hát a gimnáziumban levő fiamnak nem lehetett hazajönni, neki ellátásról kell gondoskodni. No ez csak 50 korona. A beteg leányom polgárista s ha a zárlat tart, akkor nem vizsgálhat a kellő időben. Itt siettetni kell a betegség megszűnését.

A többi gyermekem is meghimlőztettem, így egyszerre lett öt betegem. Ismét orvost hívtam, mert az egyiknek a torkán vert ki a himlő; az első betegnél meg a himlő utókövetkezményei jelentkeztek: vízkórság, fül-folyás stb. s mondhatom az orvos a legjobb tudásával, minden bajnak elejét vette úgy, hogy sem halál, sem félélszég nem következett be. Adja is meg azért az Isten az orvost minden javaival, hogy még sok betegem segílytessen!

És itt megint fel kell említenem azt, hogy sokan a járványzárlattól való félelem miatt, nem hívnak orvost a himlős beteghez, a miért keservesen meglátolnak, mert vagy halál v. félélszég lesz igen sok esetben a betegség következménye; vagy ha orvost hívnak is, akkor hívják, mikor már késő.

Járvány idején az orvosi segílység mulhatatlanul szükséges lévén, kíváncsok volna, hogy a járvány-orvosi állások szerveztessenek, hogy az orvos díjtalanul és minden harmadik nap látogatna meg minden egyes beteget. Így a halandóság csökkenne, az állam több munkaerőt nyerne.

Olvasom és hallok, hogy itt-ott himlő-járvány van, azért írák a főntieket. **K. M.**

A galambfalvi öreg tölgyfa.*

Írta: **Dr Hofer András.**

Az „Erdély“ 1903-iki évfolyamában (61. oldal) Papp Mihály ny. csendőrezredes egy 6 : 2 m. kerületű és 2 m. átmérőjű öreg hársfát ír le Osdoláról. Közleményét azzal a kérdéssel végzi, hogy vajjon van-e az Eke működési területén lapályos helyen nagyobb fa s hol?

Bár a galambfalvi öreg tölgyfa nem éppen lapályos területen él, még sem állom meg, hogy az „Erdély“ olvasóinak föl ne hívjam rá a figyelmét.

Erdély egyedüli színmagyar vármegyéjében Udvarhelyben, Székelyudvarhely és Székelykeresztúr között, mindjárt a híres agyagfalvi réten alul a Nagyküküllő jobb partján, lankás oldalon fekszik Nagygalambfalva. Jőszemű ember a vasuti kocsik ablakából is ki tudja választani a falu fái között azt a hatalmas koronát, amelyen a Sebessyek egykori kúriájának kertjében a galambfalvi öreg fa visel.

Jó magam — őszintén megvallom — mély meghatottságot éreztem, mikor először álltam szemtől-szembe ezzel a faóriással. Én, aki tárt karokkal 180 cm.-t ölelek, csak öt öllel tudtam körül keríteni; a törzs kerülete tehát 9 m., átmérője 2 : 8—3 m. Ez a hatalmas, t. k. kettős törzs kb. 3—4 m. magasságban először két vastag agra válik szét, de itt kezdődik az általános elágazása is. A fa magassága 25—30 m., tehát kb. mint egy háromemeletes ház.

Nem tudom, hogy valami monda fűződik hozzá, csupán annyit hallottam, hogy a székelyek hite szerint egykor Rákóczi Ferenc pihent meg alatta.

Mondják, hogy óriásunknak közvetlen közelében egy hatalmas nagy tölgyfa diszlett egészen 1867-ig, amikor egy nagy vihar ledöntötte.

Bizonyos, hogy ez az öreg tölgy több száz év taruja. Mindamellet teljesen ép. Jelenleg a Jakab Adolf birtokán van, aki az érdeklődőket szívesen hozzábecsátja.

Aki szereti a klasszikus szépet, ha utjába esik, ne feledje el megnézni a galambfalvi agg óriást. És jusson eszébe akkor, hogy azt a tulajdonosa akkor vághatja ki, a mikor neki tetszik.

*Az „Erdély“ honismertető folyóirat 1912. évi 11-ik számából vettük át e cikkelyt, mely vármegyéink közönségét közlel érdekl. Szerk.

Méhészet.

Teendők a kezdő méhészek számára.

A lejárt 1912-ik év kellemetlen időjárása következtében igen nagy számba fordultak elő olyan méhcsaládok, a melyek a szükséges méz mennyiséget nem tudták begyűjteni s a melyek a méhészek segílygére szorultak.

Lehetnek olyan méhészek, a kik ha etették is méheiket, nem a kellő időben, hanem igen későn tették. Lehetnek olyanok, kik egyáltalán nem nyújtottak semmi segílyt, hanem a véletlen sorsra bízták őket.

Sem az első, sem az utolsó nem helyes eljárás, mert a veszély nincs elhárítva.

Az első eljárás azért nem helyes, mert a későn feleltetett mézet nem tudják befedeles fedetlen állapóiban a téli vízpárártól megerjed és a megromlott méztől a méhek vérhasba esnek, a mely igen sok esetben teljesen a méhek megsemmisülésével végződik.

A másik esetben biztosan tudunk kell, hogy ha nincs meg a télire szükséges méz-mennyiség, kikerülhetetlen a katasztrófa.

A szabály ugyan azt mondja, hogy csak olyan méhcsaládot vigyünk telelőbe, amelynek ép, fiatal anyja, erős, népes és kellő mézkészlete van.

Ezt a szabályt mindnyájan kifogástalanul találjuk, csak az a nehézség, hogy igen gyakran el kell tértünk attól s a gyengébb méhcsaládokat is telelőbe vesszük, a melyet ha képesek vagyunk megtartani, a nyár folyamán szépen megjutalmazzák fáradozásainkat.

Ha az ősz folyamán egyik vagy másik ok miatt elmulasztottuk volna méhcsaládaink mézszükségletét pótolni, ha szükséges, téli időben is nyújthatunk segílyt, a melyel a következőképen járunk el.

A megcukrosodott mézet fazékba tesszük, a mézes fazekat egy nagyobb edénybe, melybe vizet töltünk s fenekére egy kis deszka darabot helyezünk. A mézes-fazekat a vízes edénybe s így elkészítve, a tüzelőre tesszük és mindaddig ott tartjuk, amíg a méz teljesen feloldódik (a melegítés alatt a víznek forni nem szabad).

Az ilyen módon feloldott folyékony meleg mézhez egy főzőkanál segílygével annyi porcukrot keverünk, hogy belőle tésztazerű keverék legyen. Ha a keverék elég sűrűvé vált, gyuródeszkára tesszük, hol a porcukor hozzáadásával kézzel addig gyurjuk, míg keményvé nem válik. Néhány uappal később ismét megcukrozzuk és újra ádagasztjuk, mire a keretekbe nyomva, a méheknek beadjuk.

Ezen eleséget a következőképen helyezük el a keretekbe. Egy olyan munkáméh építményű keretet keresünk, melybe régi fekete lép van. A lép celláit éles késsel levágjuk, hogy csak a közfal maradjon meg s az összegyűrt eleséget vigyázattal a keretbe nyomjuk.

Ezen művelet előtt a keretet a műlép felragasztása alkalmával használt deszkalapra helyezzük s így igen célszerűen nyomkodhatjuk az eleséget az első keret-oldalba. Nem kell attól tartanunk, hogy a lépközfal kitörök.

A műlépragasztó deszkát a keret második oldalán alkalmazott töltésnél, nem használjuk.

Az így elkészített eleség, hogy jobban megálljon a keretbe, célszerű azt ritka tüllel befedni, mit néhány rajzsöggel a kerethez erősítünk.

Ha az egyik oldal készen van, akkor megtöltjük és elzárjuk a másik oldalt is. Egy ilyen módon elkészített keret 1 kgr. tápanyagot tartalmaz. Három kerettel kitelelhet egy gyengébb család.

Az ilyen etetésnél az is előnyös, hogy a keretek a méhek által kiépítettnek és ezekből a tápkeret készítéséhez here lépet nem használunk.

Ilyen tápkeretet nemcsak a kaptárakba, hanem a szalmakaszba is használhatunk. A kasból egy üres lépet kivágunk és a keretet helyébe illesztjük, a melyet ott is hagyunk tavasszal is.

Székelyzsombor, 1913. január 17.

AMBRUS ANDRÁS,
méhész.

Irodalom.

Oh, azok a gyermekek! A modern magyar anekdotakincsnek, a Vidám Könyvtárnak legkedvesebb füzeté az, amely a nyomdából most került ki. Csupa gyerek a szereplője, de itt ne tessék a német származású, rendszerint boszantóan ostoba gyermekszájról gondolni, mert a Vidám Könyvtár új füzeté elsőrangú finom ötletek, kacagtató elmés historiák válogatott gyűjteménye. A legkiválóbb magyar humoristák írják a Vidám Könyvtár anyagát, amelyet Tabori Kornél szerkeszt változatos gonddal. A könyvtár ebben a 14-ik füzetében egész sereg ismertnevű ember híres gyereke is szerepel és a gyermeklélek buvárai sok frappánsul mulatságos adatot találnak benne. Nagy Endre, Szini Gyula és Tabori Kornél írták ezt a csinos füzetet, a melynek ára mindössze 40 fillér. Minden jobb könyvesboltban és a nagyobb vasuti álmásokon is kapható.

Az egri ügyvédi kamara a kormány ellen.

Az egri ügyvédi kamara február 2-án tartja meg évi rendes közgyűlését. A közgyűlés elé a kamara tagjainak nagy része határozati javaslatot terjeszt, amelyben a következőket kéri kimondani:

A kamara elítéli és a parlamentárizmus alapelveibe ütközőnek találja a törvényalkotásnak a karhatalom alkalmazása mellett élő rendszerét, a parlamenti kisebbségnek a képviselőházból való erőszakos eltávolítását és a többségi uralom formájába burkolt házelnöki abszolútizmust.

A kamara végzetesnek találja a kivételes állapotokról alkotott törvényt.

A kamara sürgősen követeli a jogfolytonosság helyreállítását. A tervezett választójogi reformban nem haladást, hanem a mai tarthatatlan állapottal szemben is visszatesztet lát.

HIREK.

† Borszéky Soma

A székelységnek gyásza van. Meghalt Borszéky Soma, a jó lelkű, nemes szívű Soma bácsi, a székely fiúk édes apja.

Meghatva írjuk le e sorokat és a székelység soha el nem muló hálakoszorúját helyezzük a jó Soma bácsi már felhagyott sírjára, akinek szíve mindig érettünk dobogott.

Borszéky Soma nyug. miniszteri osztálytanácsos e hó 17-én 86 éves korában hunyta le szemeit Nagyszebenben, hol e hó 19-én d. u. 3 órakor az ág. ev. temető kápolnájából helyezték örökös pihenőre.

Gyergyói székely családból származott. A szabadságharcot, mint honvédtiszt küzdötte végig. A kiegyezés után a kereskedelemügyi minisztérium szolgálatába lépett, honnan néhány évvel ezelőtt, mint miniszteri tanácsos nyugalomba vonult. Azóta kizárólag a székelység ügyeinek szentelte életét.

Nagy tevékenységet fejtett ki a székely-

földi vasutak kiépítése ügyében s e tárgyban egészen önzetlenül, saját költségén, több röpiratot és könyvet is írt és adott ki az eszme szolgálatára.

Igen sok cikke jelent meg a „Székely-Udvarhely” hasábjain is, amelynek búséges előfizetője volt; jelöl annak, hogy a székely ügyek iránt utolsó lehetéig érdeklődött.

Míg a fővárosban lakott, a Budapestre került székely ifjuságnak valóságos édes atyja volt. Anyagi és erkölcsi támogatásával igen sok ifjunak szerzett megélhetést.

Nem volt a székelységnek olyan ügye, amely Soma bácsit ne érdekelt volna. Ideális lelkesedése oly nagy volt, hogy nem egyszer Marosvásárhelyre a székelyföldi kereskedelmi és iparkamara egy-egy ülésére Budapestről leutazott, sőt Székelyudvarhelyen is egyik méhészegyleti választmányi ülésen részt vett. A Székely Szövetség évi nagygyűléseinek pedig feleségével, a nemzeti Nagyasszonnyal együtt állandó látogatója volt.

Pár évvel ezelőtt Nagyszebenbe költözött, hol most az erdélyi magyarság és különösen a Székelyföld mérhetetlen veszteségére, elragadta a halál.

Emlékét kegyelettel fogja minden igaz székely őszinte szívében megőrizni. Mi pedig Széchenyi István gróftól, a legnagyobb magyartól átvett örökségét: az apahida—marosvásárhely—székelyudvarhely—sepsiszentgyörgy—konstanci tranzverzális vasúti tervének keresztül vitelét vesszük át tőle és fanatikus lelkesedéssel követeljük, hogy az a székelység felemelése, létalapjának megerősítése érdekében, minél előbb kiépítessék.

Ehhez ragaszkodott Soma bácsi, ezért áldozott, futott-fáradott hajlott korára való tekintet nélkül és bizonyára utolsó szavai is ezek voltak: „*Székely vasutat a székelységnek!*...”

Ezzel a négy szóval bucsuzunk mi is Soma bácsitól épen úgy, mint a vitéz harcostól fegyverlövésekkel vesznek bucsút bajtársai.

Isten vele! Pihenjen csendesen! A székelység halálmában fogja őrizni az öreg testű, de ifjú lelkű apostol — Soma bácsi nevét!...

— **Kormány-bukas** felé jár az idő keze, mert nemcsak a választó-jog legyőzhetetlen a közvélemény-hulláma, de az adókérdés, a horvát-kérdés és a belső munkapárti összeomlás nagy feladata is egészen biztos fokmérőként mutatja, hogy fogytán van a drót, kevés a drótosítót arra, mikép a szétmálló, osztályérdek--káposztát főző Tisza—Lukács-féle fazekat, összedrótazza. *Náday* Lajos volt képviselőházi elnöknek, ki a munkapártból kilépett és fölesküdt a kormány választói javaslata ellen, bizalmat szavazott Temesvár város közönsége a vasárnapi beszámolóján. *Apponyi* Albert gróf és *Vázsonyi* Vilmos riadója nyomán Arad népgyűlése Tiszának (képviselelőjüknök) bizalmatlanságot szavazott. *Désy* Zoltán és *Zlinszky* István képviselők részvételével Erzsébetfárván lelkes népgyűlés volt, amely bizalmát nyilvánította a küzdő ellenzéki pártoknak. Mind ez egy napon történt. Ezt keféltetik, simogathatják, gazdájuk szájaize szerint találhatják fel a kormány zsoldjában élősködő lapok, de le nem tagadhatják, meg nem történtte nem tehetik. „Két nagy tárgya van az ellenzék küzdelmének — mondotta Apponyi gróf. Helyre kell állítanunk az erőszakosan megzavart jogrendet és szélesen meg kell alapoznunk a jövő parlamentjét. A kormány, a mint a parlamenti jogrend problémáját jogbontással alkotta meg úgy, az új parlament megalapozásának problémáját is a jogfosztásnak alapján akarja megoldani. A legsiralmasabb a dologban az, hogy ezt a vakmerő játékot a választójog kérdésével a nemzeti politika jelszava alatt üzik.” „Két for-

radalmár van Magyarországon — hangsúlyozta később Vázsonyi. Az egyik ott ül a házelnöki székekben, a másik a miniszterelnöki székekben. Ezeknek eltávolítása szükséges ahhoz, hogy az országban a törvénytisztelet uralma újra helyreálljon s hogy lerakhassuk alapjait a jövő Magyarországnak”. Hiába bujkálnak az ellenzék erőteljes akciója elől a kormány emberei, sorsuk meg van pecsételve, bukásuk elkertülhellen.

— **Székely Ferenc** volt igazságügyi miniszter, miután tárcáját letette és a király előtt is kifejtette elhatározásának okait, bejelentette a munkapárti elnökségének, hogy a pártból is kilép. Szombathelyi választóihoz pedig nyílt levelet intézett, amelyben kimerítően elmondja kilépésének igen nyomós indokait.

— **A szabad lyceumon** rendkívül érdekes előadást tartott vasárnap Dr. *Hofer* András ref. koll. tanár az összegyűlt érdeklődő közönség feszült figyelmére mellett. A wasról értekezett, amely oly fontos és nélkülözhetlen az élet különböző viszonylataiban. A nagy tetszéssel fogadott előadást *Jóó* Mihály sikerült szavalata követte. *Lévay* „Mikes” c. költeményét adta elő. *Biró* István tanár, bizottsági elnök fejezte ki köszönetét a közreműködőknek. Vasárnap, e hó 26-án Dr. *Imreh* Domokos közközházi ig. főorvos tart igen érdekes előadást. Vétített képek is lesznek. A tanulságos előadásokra felhívjuk közönségünk és az ifjuság figyelmét. Azt az egy órát, melyet vasárnap délután 2—3-ig mindenki e célra fordíthat, senki hasznosabban, kellemesebben sehol el nem töltheti mint a lyceumon.

— **Ügyvédi tanács — ingyen.** Debrecenben írásbeli feddésre ítélték egy odaváló ügyvédet, mert a kapujára kiíratta, hogy szegény embereknek ügyes-bajos dolgaikban ingyen adja a jogi tanácsot. Ezért kolleg a feljelentették és az ügyvédi kamara feddésre ítélte. Azonban a Kuriánál működő ügyvédi tanács a humánus érzésű ügyvédet teljesen felmentette és így kimondta, hogy ezt bármelyik ügyvéd is megteheti a nélkül, hogy azzal az ügyvédi etika ellen vétene. Tehát szabad a szegényeknek ingyen is jogi tanácsot adni.

— **Táncmultság Barkóczynál.** A székelyudvarhelyi igazságügyi hivatalsszolgák e hó 25-én (szombaton) este 8 órától kezdődőleg, Barkóczy Albert Kossuth-utcai vendéglőjében zártkörű kosaras táncmultságot rendeznek személyenkint 1 K és három személyes családonkint 2 K-ás belépési díjjal. A jegyváltásnál a meghívó előmutatandó. Jó zenéről és jó borról gondoskodott a rendezőség.

— **Bizonyítás kizárásával elítelt lapszerkesztő.** Csikszeredában: *Kovács* Lajos törvényszéki bíró elnöklésével, *Báldi* Aurél és *Maraschkei* Róbert szavazó bírák részvételével eltűnést keltő ítéletet hozott a kir. törvényszék. *Vákár* P. Arthurt, a „Csikvármegye” című függetlenségi politikai lap szerkesztőjét 2 havi fogházra és 1600 K pénzbüntetésre ítélte a bíróság egy 27 év óta Ditró község rovására folyó erdő-panama ügyében közölt cikkeiért. 1500 hold községi tulajdont képező erdő elcsáfizásáról van szó, amely most sehol nem található. Ezt követeli Vákár lapszerkesztő a község javára és ezért büntették meg — a valódiság bizonyíthatásának kizárásával — a csikszeredai kir. törvényszéknél. A védői tisztet Dr. *Nagy* György hódmezővásárhelyi ügyvéd vállalta, de mikor a bíróság a bizonyítás ellen döntött, azonnal elhagyta a tárgyalási termet. Az ítélet nem jogerős, miután az ellen semmiségi panaszokat és felfolyamodást jelentett be úgy a védő, mint az elítelt. A marosvásárhelyi kir. ítélőtáblához kerül az ügy, a hol — előre láthatólag — esküdtszék elé utalják majd a nyilván téves bírói felfogásból eredt ítéletet

Eternit pala a jelenkor legtekélyesebb tetőfedő-anyaga.

Eternit pala működik rendkívül szilárd, ruganyos, csekély súlyu, fagymentes, tűzbiztos és vihartálló.

Eternit pala évek óta használatban van mint tetőfedő anyag mindenütt, még a legkedvezőtlenebb éghajlati viszonyok között is fényesen bevált, ott is hol más tetőfedőanyaggal semmi kép sem lehetett boldogulni.

Eternit pala könnyűségénél fogva kiválóan alkalmas szalma, bádóg kátránylemez tetők átfedésére, mert nem igényel erősebb tetőszerkezetet.

Eternit pala fedések javításmentesek.

Eternit pala jelen-tékony szigetelésénél fogva nyáron hűvösebb más fedésnél s ezért gazdasági épületek fedésére is rendkívül alkalmas.

Eternit fedéseket vállal:

JAKOBOVITS ARTHUR

fiókja

SZÉKELYUDVARHELY,

Bethlen-utca 18. sz.

és szívesen szolgál tetősíkra-
zok beküldése ellenében díj-
mentesen költségvetéssel.

Hirdetés az üzlet lelke!
Hirdetés nélkül
nincs forgalom! **HIRDESSEN** tehát
a „Székely-Udvarhely“-ben

Milliók

használat

Köhögés

rekedség, hurut és nyálkás-
ság, görcs és hörhurut ellen

KAISER-féle

mell-karamellakat

a „három fenyővel.“

6050 közjegyzőleg hitelesített

bizonyítvány orvosok és
magánorvosoktól a biztosered-
ményt igazolják.

Kiválóan kellemes ízű, bonbon!

Csomagokban 20 és 40 f-ért, dobozban 60

f-ért. Kapható gyógyszerárakban és drogu-
erákban, valamint: **ZSETKEY JÁNOS**

gyógyszerésznél Homoródszentmárton község.

Paplanokat ramán min-
denféle minták
szerint előnyös árakban, pontosan
elkészít **Dané Annuska** Székelyudvar-
helyt, Temető-utca 4. sz.

**Eladó vagy kiadó
belsőség.** Székelyudvarhelyt

Solymossy-utca 27
sz. a. 212 négyszögöl területű bel-
sőség, melyen most épült 2 szoba,
konyha, 2 kamra, üveges veranda,
sütőház, fatartó, sertésöl és igen
szép kert van, örök áron eladó
vagy többévre azonnal bérbe
vehető **Lukács Ferenc** tulajdonos-
tól. — Bővebb felvilágosítást nyújt
szívességgel a „Székely-Udvarhely“
kiadóhivatala Kossuth-utca 31. sz.

Földbirtokot, házat, erdőt vesz.
.. elad és saját költségén ..
párcelláz

Kovács Elek

ingatlan forgalmi irodája

Marosvásárhelyt.

Apaffy Mihály utca 2. szám.

Ugyanott több kisebb-nagyobb

.. birtok eladó. ..

Azonnal kiadó egy 75 holdas,

egy 300 holdas, egy 400 holdas

birtok mezőgazdasági szeszgyár-
ral, egy 700 és 1600 holdas

.. földbirtok. ..

Pénzt, bármely összegben,

betáblázásra legelőnyösebben

elhelyez, kölcsönügyleteket,

biztosításokat gyorsan lebonyolít.

614—1912 végrhszám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az
1881 évi LX t.c. 102. § értelmé-
ben ezennel közhírré teszi, hogy
a gulafehérvári kir. törvényszék-
nek 1912 évi 6285/2 számú végzése
következében Dr. János Domokos
ügyvéd által képviselt Hangya fo-
gyasztási szövetkezet erdélyi ki-
rendeltége javára 2488 K s jár ere-
jeig 1912 évi dec. hó 5-ik napján
foganatosított kielégítési végrehajtás
újan le- és felül foglalt és 611 K
becsült következő ingóságok, u. m.
1 fegyver, szekerek házbutorok két
2 ló nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az oklándi
kir. járásbíró 1912-ik évi V. 336/2
számú végzése folytán 2488 K köte-
leteles ennek 1912. jul. 3-tól 6 száza-
lekos kamata egyharmad százalékos
váltódíj és eddig összesen 131 K 99 f
bíróilag már megállapított költsé-
gek erejéig. Löveten az alpe-
resnél leendő megtartására 1913 évi
február hó 3-ik napjának óél után
4 órája határidőül kitűzetik és
ahhoz venni szándékozók ezen-
nel oly megjegyzéssel hívatnak
meg, hogy az érintett ingóságok az
1881. évi LX. t. c. 107 és 108. §-ai
értelmében készpénzfizetés mellett
a legtöbbet ig. rőnek szűkké esetén,
becsáron alul is el fognak adatni.

Amenyiben az elarverezendő in-
góságokat mások is le- és felülfog-
laltatták és azokra kielégítési jogot
nyernek volna, ezen árverés az 1881.
évi LX. t. c. 120. értelmében
ezek javára s elrendeltetik.

Kelt Oklándon 1913. évi január
hó 18.

POLLÁK IGNÁC

kir. bír. végrehajtó.

— ÉRTESÍTÉS. —

Üzlet átalakítás miatt

a raktáraimban levő összes férfi és nőidivatárueikkek, készruhák, cipők, fehérművek,
kalapok, terítők, függönyök stb. árait tetemesen leszállítottam s így ritka alkalmu bevá-
sárláshoz módot nyujtok a mélyen tisztelt vevőközönségnek. Ezen alkalmat most tessék
felhasználni.

Tisztelettel:

Szenkovits János Utóda.

Csekély 2
koronáért
egész éven
át olvas-
hatja a Szé-
kely-Udvarhely
1848-as függet-
lenségi politikai
ujtságot — tár-
saságban. Kér-
jen azonnal
mutatvány-szá-
mot és fizessen
elő e vérbeli
székely lapra.
Nyílt, őszinte,
bátor s ha szük-

Meghívók

— névjegyek, eljegyzési és esküvői jelentések,
valamint bármiféle nyomtatványok gyorsan,
előnyösen beszerezhetők Betegh Pál könyvnyom-
tató- és könyvkötő-intézetéből Székelyudvarhelyt,
Kossuth-utca 31. sz.

ség: kérlelhet-
len ostromozója
bármely vissza-
élésnek; a szé-
kelység ügyeit
szívből fakadó
szeretettel vé-
delmezi. Min-
den igaz szé-
kelynekerkölcsei
és őnmaga
iránti köteles-
sége volna te-
hát hathatósan
támogatni az ő
lapját: a „Szé-
kely-Udvarhely“-t.